

Na CO se ptají muži O ženách

TOMÁŠ NOVÁK
THE BEASTESS

Na CO se ptají muži O ženách

TOMÁŠ NOVÁK
THE BEASTESS

GRADA Publishing

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **restně stíháno**.*

PhDr. Tomáš Novák
The Beastess
NA CO SE PTAJÍ MUŽI
O ženách

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 5112. publikaci

Odpovědná redaktorka Maria Arnautovová
Sazba a zlom Radek Vokál
Návrh a zpracování obálky Daniela Eftimiadisová
Počet stran 128
Vydání 1., 2013

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© Grada Publishing, a. s., 2013
Cover Photo © fotobanka Allphoto

ISBN 978-80-247-4359-2

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-8443-4 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-8444-1 (ve formátu EPUB)

OBSAH

-
- 7 **Z ÚVODU K SESTERSKÉ KNIZE NA CO SE PTAJÍ ŽENY**
-
- 10 **ÚVODNÍ SLOVO DRAVÉ ŠELMY**
-
- 12 **RADIT, ČI NERADIT V PORADENSTVÍ, A POKUD PŘECE JEN RADIT, TAK CO RADIT**
-
- 16 **NA CO SE PTAJÍ MUŽI**
-
- 112 **NEŠKODNÉ RADY, JAK VYJÍT S EVOU**
-
- 121 **JAK POZNAT, ZDA JSTE OPRAVDOVÝ MUŽ**
-
- 124 **ZÁVĚREČNÉ MATEŘSKÉ NAUČENÍ OPRAVDOVÝM MUŽŮM**
-
- 126 **NABÍDKA „ŠTAFETOVÉ POMOCI“**
-
- 127 **PŘEČTĚTE SI**
-

Motto:

To, co po nás zůstane, je jen soubor příběhů.

Salman Rushdie

Z ÚVODU K SESTERSKÉ KNIZE NA CO SE PTAJÍ ŽENY

Čtyřiačtyřicet let působení v psychologickém poradenství je málem magické číslo. Pokud bych první den v zaměstnání zpracoval numerologicky, coby datum narození, vedlo by za zkušeností a poznáváním jiných lidí, překonávalo by všechny problémy a úskalí života, často se vydávalo na cestu poznání a hledání ideálu. „Hustý!“ komentoval to můj vnuk.

Prožil jsem ta léta a zachtělo se mi napsat paměti. To se snadno řekne, leč nemám starosvětský šarm profesora Vladimíra Vondráčka, nedostává se mi humoru primáře Miroslava Plzáka, neoplývám brilantní schopností vytvořit *Eseje na konci kariéry* tak jako profesor Zdeněk Matějček. Chybí mi zážitky Adiny Mandlové, ba i Vlasty Chramostové. Jen kdesi v podvědomí mám uloženy stovky otázek, které mi o ženách položili muži a o mužích ženy. Těch, které jsem mohl nazvat svými klienty, bylo asi tolik, jako je dnes obyvatel Ivančic.

Nejsem zastáncem tzv. bezradného poradenství. Ten, kdo se mnou hovoří o svém problému, má právo znát můj názor. Zda jej využije ke zlepšení situace, je již jeho věc. Poradenské otázky i odpovědi, které jsem si vybavil, jsem využil k napsání této knihy.

V poradenství platí: „Nevíte-li, zda se smát, nebo plakat, volte to první.“ V rámci odpovědí abstrahuji od úvah o biologických genderových rozdílech. Nezabývám se tím, která polokoule mozku u koho a jak dominuje. To za mne již dávno učinili povolanejší. Jak již uvedeno, otázky a odpovědi jsou použity jako paměti. To umožňuje doplnit je občas vzpomínkou, zážitkem.

Všude, kde píše o muži-manželovi, ženě-manželce, by mělo být i slovo „některý“, „některá“. Každý jsme jiný, i když určité podobnosti nejsou čistě náhodné.

Muži i ženy jsou divy přírody, potažmo dědičnosti, prostředí a výchovy. Máme se (tedy v zásadě a často) rádi. Jeden bez druhého jsme jen ohrožený druh s perspektivou pár (desítek) let, a tudíž jsme si souzeni. Tedy „proč bychom se netěšili, když nám pánbůh zdraví dá“, a proč bychom na nás oba neměli pohlížet s pochopením. To by se mělo projevit i v této

knize. Na vznesené otázky odpovídám pragmaticky. Krásná a vznešená slova nejsou můj obor. Úmyslně usiluji o zjednodušení.

V rámci odpovědí nemám patent na rozum. Mohu se mýlit, mohu mít jiný názor než čtenáři. Stručnost může vést k nedorozumění. Odpovědi nechť jsou vnímány jako osobní pohled. Mimo jiné i podnět pro vaše zamyšlení. Když vám moje odpověď mluví z duše a otázka působí, že jste ji mohl/a položit vy sám/sama, potěší mne to. Vás zřejmě již méně.

Rozhodně neradím na úvod pokusu o pěkný večer vzít tuto knihu a pronést: „Miláčku, tady jako by psali o nás. Já ti to přečtu!“ Ne že by mi vadilo, pokud po vyslechnutí mého opusu váš protějšek odtuší něco na způsob: „Ten Novák je kus vola a vůbec tomu nerozumí!“ To je riziko povolání. Ale bylo by smutné, kdyby se takové použití knihy dostalo do rozporu s již po tisíciletí platnou Hippokratovou zásadou: „Primum nihil nocere! – Především neškodit!“

Mimochodem tuto zásadu považoval za motto svého konceptu tzv. discentní psychoterapie vynikající slovenský psycholog Ondrej Kondáš. Pan profesor měl mimo jiné i značné úspěchy s hypnózou při odvykací terapii kuřáků. Sám byl silný kuřák. Docent Jaroslav Skála, muž jako skála pevný v přesvědčení, že terapeut alkoholiků musí abstinovat, se ho kdysi zeptal, jak je možné „vodu kázat a víno pít“, tedy odnaučovat kouření a sám být náruživý kuřák. Ondrejko, jak mu říkali přátelé, ihned vážně opáčil: „Nemohu přestat kouřit, neboť přece nemohu podléhat nátlakovým skupinám.“ Jde o brilantní příklad tzv. „mužské logiky“.

Čas plynul a i jmenovaný kouřit přestal. Zřejmě pozdě. Zemřel brzy poté a velmi předčasně. I tak mohou někdy vypadat důsledky jistě brilantní logiky v praxi.

Když píšete tyto řádky, vidím lehce šibalský a lehce introvertní náznak úsměvu pod pečlivě zastříženým knírkem pana profesora a jako bych ho slyšel říkat: „No, vidíte, kam to vede, když nátlakovým skupinám podlehnete!“ Muži mají totiž vždycky pravdu...

Muži to mají těžké, když žijí se ženami. Ženy to mají těžké, když žijí s muži. Jenže jak jinak, když se máme (nebo alespoň jsme se měli) tak rádi. A ještě ke všemu mám s tou babiznou či s oním strašným chlapem naše báječně, hezké, chytré, milované děti.

P. S.: Ty naše děti jsou samozřejmě po mně!!!

Chtěl jsem, aby kniha pro muže byla poněkud jiná než kniha pro ženy. Jiné jsou samozřejmě dotazy a odpovědi na ně, jakož i veškerý další text. Jiná je však i spoluautorka, kterou jsem k psaní přizval v rámci genderové korektnosti. Tím pádem doznala změny do jisté míry i struktura knížky, jež je pojata jako jakási forma rozhovoru mezi třemi stranami: mužskými klienty, poradcem-mužem a možná poněkud zlomyslnou ženou. Nechám ji ale, ať se raději představí sama.

Tomáš Novák

ÚVODNÍ SLOVO DRAVÉ ŠELMY

Jsem opravdu potěšena možností podílet se na knize, jejímž cílem je poučování mužů. Je to něco, co (jak mi jistě dáte za pravdu) ženy všeobecně velmi rády dělají. Pánům to může jedině prospět! Mít u toho navíc možnost záškodnický popichovat odborníka na mezilidské vztahy je obzvláště vyvedenou třešničkou na dortu. Jeho velkorysosti si vážím.

Není to koneckonců poprvé, kdy spolu něco píšeme. Naše první společná kniha *Pravda a lež v partnerství* vyšla v nakladatelství Grada v roce 2007. Tehdy bylo pro mě úplně nové, že mě někdo přizval ke spolupráci na knize, a brala jsem tudíž svůj úkol nesmírně vážně a zodpovědně. Od té doby se ovšem ledacos změnilo.

Ještě předtím než kniha vyšla, jsem se odstěhovala do Velké Británie, kde žiji dodnes. To samo o sobě převrátilo řadu mých hodnot a názorů naruby: dovolím si skoro tvrdit, že nejsem v určitých ohledech úplně tatáž osoba. Proto jsem se rozhodla psát pod pseudonymem. Jelikož si uvědomuji, že mé anglické jméno „The Beastess“ nemusí znít českým uším srozumitelně a libozvučně, hned v úvodu ho přeložím a vysvětlím jeho původ.

„The Beastess and The Beast“ je název mé anglické firmy, jejímuž založení jsem krom své původní psychiatrické profese věnovala své dosavadní emigrantské úsilí. Jedná se o těžko přeložitelnou slovní hříčku, parafrázi v anglickém prostředí notoricky známého názvu pohádky „The Beauty and The Beast“. Což je naše české Kráska a zvíře. Namísto krásky („The Beauty“) zde však vstupuje do páru druhé zvíře, zvíře-ona, zvíře v ženském rodě („The Beastess“). Přeložit ovšem The Beastess and The Beast jako Zvíře a zvíře by byl poněkud zavádějící.

Poněvadž v této knize zastupuji pouze ženskou polovinu pohádkové dvojice, připadlo mi nejhodnější přeložit samostatně „The Beastess“ jako Šelma. Šelmák by asi překladem své poloviny jména nadšen nebyl, ale protože neumí česky a v knize se vyskytuje jen zprostředkovaně, nebude me na jeho případné protesty brát zřetel.

Nyní již tedy víte, jak jsem ke svému jménu přišla. Doufám, že se představou „šelmy“ nenecháte zastrašit. Její odpovědi jsou psány převážně humornou formou a nemají za cíl nikoho doopravdy zranit. Narozdíl od svého

spoluatora nečerpám ani tak ze své odborné praxe, jako spíše z vlastní zkušenosti s muži a svými emocionálními reakcemi na jejich chování. Díky životu v zahraničí a netradičnímu životnímu stylu to možná budou zkušenosti poněkud jiné, než by vám nabídla „normální“ česká žena, ale snad to nebude na škodu věci a snad vám mé odkazy na anglické a jiné cizokrajné prostředí nepolezou příliš na nervy.

Mohu vám totiž zaručit jedno. Bez ohledu na národnost, rasu a kulturu, bez ohledu na to, co „vědci objevili“ o kulturní či biologické podmíněnosti našich tužeb, a bez ohledu na to, co pak feministky překroutily k obrazu nevím přesně koho, když se muž setká se ženou, je to vždycky pohádka, kterou stojí za to žít a vyprávět dalším generacím. Dokonce i tehdy, když nemá šťastný konec.

Předám teď slovo zpět doktoru Novákovi a přihlásím se znovu jako Šelma, až budu mít pocit, že jeho mužský pohled potřebuje malinko žensky doplnit.

The Beastess

RADIT, ČI NERADIT V PORADENSTVÍ, A POKUD PŘECE JEN RADIT, TAK CO RADIT

Radit, nebo neradit je dilema manželského poradenství. V jeho začátcích se radilo hojně a nepřiliš reálně. Doporučení bývala hodně obecná, šířila různé manželské mýty. Vše bývalo řečeno jednoznačně, bez ohledu na nuance situace. Málem jako zjevení zapůsobil v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století MUDr. Miroslav Plzák. Byl vtipný, měl nadhled, dokázal se vcítit, přinejmenším do světa mužů. Pokud ženy dokázaly pominout lehkou příměs moderně řečeno sex-šovinismu, zjistily, že i jim může pomoci. Jeho přístup byl dosti direktivní. Autorita bílého pláště se mísila se sice humorným, leč poněkud učitelským přístupem. Řeknu vám, co dělat a co nedělat, a když budete podle toho jednat, povede se vám dobře. V rámci možností, to se rozumí samo sebou... Jeho kritici tvrdili, že radí, jak manželství přežít, ne jak v něm žít. Problém je v tom, že rad, jak žít mimo jiné i v manželství, je nadúroda. A ještě ke všemu u konkrétní dvojice obvykle nefungují tak, jak by měly.

V době, kdy zájem o knížky M. Plzáka kulminoval, vznikl výzkum o vlivu fyzického habitu na akceptaci direktivních rad. Ukázalo se, že klienti je nejlépe přijímají od muže pyknického typu, blahobytné výživy, s brýlemi a počínající pleší. Popis velmi připomíná právě Plzáka. Aniž bych o to usiloval, ba druhdy jsem i s osudem samozřejmě marně bojoval dietami, i já patřím do pomyslného klubu těchto pánů. Nu, neradíte, máte-li brýle, pleš a břicho... a navíc pracujete v poradně!

Od konce sedmdesátých či začátku osmdesátých let se prosadil odlišný přístup. Zvláště mladým kolegyním nebyl poměrně direktivní přístup vlastní. Nahradily ho přístupem nedirektivním. Slovní hříčkou bez-radným. Takový přístup může vypadat například takto:

Klient: *Paní doktorko, já nevím, zda se mám rozvádět, nebo ne. Co myslíte? Znáte mě i moji ženu...*

Poradkyně, ze všech sil se vřele, opravdově a empaticky usmívající:

Váš problém tedy je, zda se rozvést, nebo zůstat v manželství.

Klient: *Přesně tak. Nerad bych přišel o děti. Soud je dá určitě matce. Když odejdu, tak už děti neuvidím, to mi manželka řekla jasně. Jenomže jak si mám sám sebe vážit, když mi nasadila parohy. Kdyby šlo o jediný případ, tak neřeknu. Ale byl to rok. Když to prasklo, tak ji nechal. Z nouze jsem jí dobrý... tak to je.*

Empaticky, vřele a opravdově se usmávající poradkyně: *Hm.*

Klient: *Když odejdu, tak rodina bude fuč, děti budou fuč, přijdu o všechny a o všechno. Nevím, jestli se to dá přežít. Když zůstanu, tak jenom kvůli dětem, s pocitem, že mi to může udělat kdykoliv znova. To je na zbláznění. Mám strach, co bude dál.*

Poradkyně: *Řekněte mi o tom strachu.*

Klient: *No, bojím se, jak to může dopadnout. Co bude s dětmi. Jestli zase někdy budu moci ženě důvěřovat, jestli to, že najednou nechce odejít, není jenom taková dočasná finta, než si někoho najde. Vůbec nevím, co mám dělat. Jsem bezradný jak teď, tak do budoucna. Co myslíte, dá se udělat tlustá čára a jít s manželkou dál?*

Poradkyně, stejně jako předtím empatická, vřelá a opravdová: *Můžete udělat za vším tlustou čáru?*

Klient: *Ale asi ano. Chtěl bych, už kvůli dětem. Ale co žena, prostě žárlím na to, co bylo, nevěřím jí a sám sobě jsem protivný.*

Poradkyně: *Hm...*

(Klient si nadále zoufá...)

Samozřejmě, i dialog s radou může končit všelijak.

Klientka: *Pane doktore, ta čůza, mimochodem o dvacet let mladší než já, si usmyslela odtáhnout mého chlapa od rodiny. Myslíte, že mám za ní zajít a říct jí, co si o takové ludře myslím?*

Poradce: *Ne. Řekne vám, že záleží na rozhodnutí vašeho muže...*

Klientka: *To by mohla ta kráva zkusit. Já ho znám. Skáče, jak ona píská. Taková vysypaná slunečnice a dělá, jak se zamilovala.*

Poradce: *Nechodte za ní. Zbytečně to vyhroťte... Bude si stěžovat vašemu muži, jaká je chudinka, co jste jí škaredého řekla. Dejte tomu čas.*

Za týden...

Klientka: *Tak jsem to, pane doktore, udělala, jak jste řekl. Šla jsem za tou pipinou do práce a slušně jsem jí řekla: Ty flundro, normální chlap si o tebe neopře ani kolo, tak musíš svádět ženatý dědky! Že se nestydíš. Tvoje máma měla rači porodit ježka než tebe.*

Poradce, v duchu počítající do deseti: *Hm.*

Východiskem bývá poradenský přístup naznačující: „Když uděláte to a to, stane se nejspíš tohle...“ Jistým problémem je ovšem míra pravděpodobnosti. Mnozí namátkou po odhalené nevěře partnera „vyčkávali, dali čas k rozhodnutí, nevyčítali, dbali na pohodu a útulnost domova“, tedy jednali v rámci tzv. ochranného systému podle Plzáka, a dnes jsou rozvedeni. Jiní zuřili, vulgárně nadávali i před dětmi, vyhrožovali, dávali nevěrníkovi kufry přede dveře a manželství vydrželo. Jistěže to zdaleka není pravidlem, ale...

V současnosti je zřejmě nejvíce využíván tzv. systemický přístup. Snaží se vnímat rodinu jako systém, zabývat se ne-li všemi, tak mnohými vztahy oné „sestavy jednotek“ setrvávajících mezi sebou ve vztazích. Jedinec je chápán jako výrazná individualita, již nelze zvenčít libovolně měnit. Každý je na sebe sama tím největším expertem. Poradce v pravém slova smyslu neradí. Ideální je, řekněme, sokratovský dialog. Platí tu: „Řeči o problému vyvolávají problém a řeči o řešení vyvolávají řešení.“ U klienta, v jeho osobnosti a názorech, se předpokládají „zdroje k řešení situace“. Poradce je pomáhá najít. Přístupu je blízká i úvaha, že důležitější než objektivní realita je to, jak realitu vnímá klient. Předpokládá, že klient sám s podporou poradce umí najít řešení. Naznačený pohled je podnětný i inspirující. Přidávám k němu i využití tzv. asertivních lidských práv.

V poradně (a i v této knize) zastávám pozici: „Klient má právo se zeptat na můj názor a dostat jasnou odpověď.“ Samozřejmě, může se stát, že odpovím: „Nevím.“ Problémem každé publikace tohoto typu je sklon k absolutizování odpovědi. Jinými slovy: „Odpověď je taková a maková, což platí bez výhrad u každého muže i ženy v dané situaci.“ Takový přístup je

samozřejmě chybný, neboť lidé i kontexty situací osudů jednotlivců jsou rozdílné.

V následující kapitole jsou uvedeny dotazy mužů, jak je znám z poradny. Obdobně jako v knížce *Na co se ptají ženy: O mužích* nebudou tematicky tříděny. Odpovídáme na ně tak, jak se vynořují z paměti. Jejich spojitost je dána osudy jednotlivých klientů. Berte je spíše jako příběhy, jež mohou inspirovat k úvahám o možné změně zaběhaného stereotypu, nebo alespoň o nadhledu v náročné situaci.

NA CO SE PTAJÍ MUŽI

PROČ SE ŽENY STÁLE PTAJÍ, ZDA JE MÁ PARTNER RÁD?

Psycholog:

„Vyznání sladce zní.“ Ženy mají navíc vytříbený smysl pro slovní projev a mimořádně si ho cení. I když třeba působí sebejistě, nebývá to s jejich sebevědomím zvláště v partnerském vztahu valné. Zřejmě zde hraje roli i tzv. pomerančový efekt: je-li pomerančů na trhu nadbytek, lidé po nich nijak zvláště netouží. Naopak v případě nedostatku na ně stojí frontu.

Patříte-li mezi pamětníky doby předlistopadové, zřejmě si vzpomenete i na to, že v obchodech místo kvalitních plodů bývaly nabízeny pomeranče kubánské. Ne že by ve srovnání se španělskými šlo o zcela jiný typ ovoce. Mívaly ale neobyčejně pevnou, těžko stravitelnou dužinu, jejíž větší konzumace mohla vyvolat nevolnost, ba i závažnější komplikace. Byly levné, ale nikdo o ně moc nestál. Pro ilustraci dialog à la „kubánská dužina“:

Žena: *Už jsi mi dlouho neřekl, že mne máš rád.*

Muž mlčí, čte noviny, eventuálně sleduje televizi.

Žena: *Někdy mě napadá, že mě už rád nemáš!*

Muž: *Co zas máš?*

Žena: *Co já, já tě ráda mám, ale co ty, nevšimneš si mě, nepromluvíš se mnou...*

Muž: *Ale jó.*

Žena: *Co ale jó?*

Muž: *Sakra, už jsem ti to přece kolikrát řekl. Jo, mám tě rád, ale taky mám rád, když mi dáš u televize (novin) pokoj.*

Žena *vzlyká, eventuálně alespoň v duchu zuří.*

Muž *alespoň v duchu zuří a psychicky se vrací do období negativismu: jako tříletý si například odmítal obléci rukavice, eventuálně coby*

přeskakující gramodeska opakoval: „Já nedám dobrou noc!“ Co asi podnikne „zde a nyní“?

Variant načrtnutého dialogu může být velké množství. Zřejmé ovšem je, že dáma ne zvolila pro svůj dotaz právě nejvhodnější čas. To se ovšem u aktivit vyvolaných silnou frustrací stává.

P. S.: I v časech, kdy libra klesá, dolar je na tom dlouhodobě bídně a euro se hroutí, patří výrok „mám tě rád“ mezi báječné obligace. Je ovšem nutno s nimi pracovat dřív, než bude pozdě.

Šelma:

Proč se ženy ptají „máš mě rád“? Poněvadž od vás chtějí něco víc nebo něco úplně jiného, než jim poskytujete. Samozřejmě, každá moderní žena již byla poučena, že muž vyjadřuje svoji lásku spíše skutky než slovy. Většina žen, moderních i staromódních, se těmi skutky dá i snadno přesvědčit. Pokud jí před svým únikem k televizi, novinám, na pivo, či na fotbal zanecháte na kuchyňské lince šek na nový kožich, nebo aspoň kozačky, nebo aspoň kabelku... nebo cokoli, co ona chce, nemusíte mluvit vůbec. Můžete se tiše odprolnout na několik hodin i dní (podle výše šeku) a partnerka vás bude vítat zpět vrnicí lichočkami a snahou se odvděčit.

Připadá vám to jako primitivní materialismus? Ano, poměrně mnoho lidí (žen i mužů, to podotýkám) má především docela přizemní, materiální zájmy, a cítí se milováni podle toho, jak jsou tyto zájmy uspokojovány. Ovšem, jak říká výše pan kolega, ne všichni jsou stejní. Jsou i nepoměrně náročnější ženy, kterým nestačí ani kozačky, ani kožich: chtějí třeba brilianty (mnoho briliantů). Na druhé straně některé skromné dívky lze uspokojit i drobným příspěvkem na domácnost nebo kytičkou fialek. A najdete i příslušnice ženského pohlaví, jež mají zájmy úplně jiné. Cítí se milovány, když například složíte geniální symfonii. Dokonce za ni ani nemusíte dostat prestižní cenu. Žena cítí lásku v tom, že řečenou symfonii skládáte jakoby pro ni (ona je tak úžasná, že vám poskytuje inspiraci apod.), nebo svým způsobem za ni (protože ona by to nedovedla). V obou případech je schopna vás za váš altruistický

výkon odměnit stejně jako dáma, která nárokuje kožich. Jiná věc ovšem je, jestli vy takovou ženu chcete nebo jestli na ni, s prominutím, máte.

Nesmíte také zapomenout, že ať je to cokoli, co žena považuje za důkaz lásky, je třeba to v pravidelných intervalech opakovat. Nejenže nestačí, že jste jí řekl „miluji tě“ před dvaceti lety. Ani pouze jeden kožich či toliko jedna symfonie za život nestačí. I na vás různé chutě přicházejí znova a znova... Partnerka vás otázkami typu „máš mě rád“ nebo různými přihlouplými požadavky začne otravovat, až když je perioda uspokojování příliš dlouhá, a ona, jak správně říká pan kolega, začne pociťovat frustraci.

Je mnoho žen, které se nejprve budou snažit svou frustraci kompenzovat nějak jinak, takže si nějakou dobu vůbec nevšimnete, že něco není v pořádku. V mnoha případech se to dokonce budou pokoušet vynahradit tím, že budou milovat o to více vás. Jinými slovy, budou mít tendenci vám poskytovat to, co jim samým chybí, podle vzoru: „Nemiluje mě, protože nejsem dost dobrá, když se budu více snažit, milovat mě začne.“ Může to dojít až tak daleko, a to je naprosto strašné, že jednoho dne tu symfonii citově podvyživená milenka napíše za vás. Takové ženy si bohužel neuvědomují, že je to ten nejhorší možný způsob, jak muže přimět, aby je miloval. Ale to už je jiná, mnohem složitější kapitola.

V jistém okamžiku své frustrace přijde tedy vaše žena s nějakou takovou naivní otázkou. Pokud vám na ní záleží, je nejlepší televizi v daný moment vypnout a nahradit plamennými slovy, ba i něžnými doteky, čeho se nedostává v mužných činech. Nebude-li však čin vzápětí následovat, je to vcelku o ničem. Partnerce, na níž vám nesejde, pak můžete odpovědět naprosto cokoli, nebo vůbec nic – bude to mít stejný efekt jako „ale jó, co pořád máš“.

V zájmu úplnosti a spravedlnosti dodejme, že existuje i početná skupina skutečně hloupých a omezených, nebo naopak vychytralých a manipulativních, sobeckých hysterek. Těm nebude dost dobré nikdy nic a televizi vám klidně vypnou nebo i rozmlátí, aby dosáhly svého. Možná čekáte, že vám poradím „takovým se vyhněte“. Bohužel, podle mé zkušenosti přesně to jsou ženy, o něž řada mužů stojí nejvíce a kvůli nimž často obětuje nejen pohodlí a peníze, ale i svobodu, přátele a morální zásady. Proti gustu...

PROČ SE PŘI VOLBĚ PARTNERA NEPOUŽÍVAJÍ PSYCHOLOGICKÉ TESTY?

Psycholog:

Je to už dávno. Jeden z účastníků seznamovací dovolené přišel s malou revolucí v seznamování. Navrhl, aby účastníci absolvovali psychologické vyšetření a dle jeho výsledků byli spárováni. Tvrdil, že by tak odpadla poměrně složitá fáze namlouvání a pár by měl více času na vzájemné poznávání. Myšlenka to není tak úplně jedinečná. Na světě existují sekty, kde se něco podobného děje. Dlouhodobé výsledky takového snažení známy nejsou.

V našich krajích není v tomto směru poptávka, čemuž se ovšem nelze příliš divit. Neexistuje (a jsem přesvědčen, že ani v budoucnu nemůže existovat) psychologický test, který by dokázal předpovídat vliv náhody, okolností a kontextu situace. Odhadnout nelze ani poryvy hormonální přitažlivosti, obecně laicky nazývané „chemií“. To, co jsem napsal, platí pro osobnosti normální. Testem je většinou možno odhalit výraznější psychopatologické rysy. Nejčastěji jde o široce pojímanou oblast poruch osobnosti, dříve nazývaných psychopatie. Ochota takových lidí projít psychologickým vyšetřením je bohužel nulová.

Z mnohaleté praxe lze uvést mnohokrát ověřený poznatek. Pokud do manželské poradny přijde pár se zakázkou: „Chceme ověřit, zda se k sobě hodíme...“, je důležité zjistit, kdo je iniciátorem návštěvy. Ten totiž už mívá jasno. Chce se rozejít a své rozhodnutí zdůvodnit coby „solidní hráč“: „I psycholog to přece říkal...“

To, co zde bylo uvedeno, neznamená principiální odmítnutí samoobslužné varianty testování před vstupem do manželství. V podobě neformálního rozhovoru je to postup naopak nutný. Zjistíme například shodu v otázce, kdo z páru bude více zaměřen na profesní kariéru, včetně výdělku pro rodinu, a kdo se chce věnovat více dětem a domácnosti. Eventuálně i představu, jak zvládnout tzv. dvoukariérové manželství. V tom již je částečně obsaženo, zda děti oba (ne)chtějí, kolik a kdy. Jakžtakž podobnou by měli mít i představu o trávení volného času, a to jak individuálně, tak společně. Dohoda by měla být i o místě, kde budou bydlet. Neměly by se objevit zásadní „ideologické“ rozpory. Sem mohou patřit vyhocené politické názory, ale i hodnoty, životní styl

a praktikovaná víra. Důležité je též vyjasnění vztahů k mým a tvým rodičům. S posledně jmenovanými bývá dobré se radit. Naopak problém nastává, když za mladé rodiče rozhodují... a jeden z páru s tím není srozuměn. Nepodceňoval bych ani vzájemnou dotykovou přitažlivost. Pokud nehodláme v manželství hrát roli s nadsázkou zvanou „sestra Červeného kříže“, nemělo by být poznamenáno ani psychopatologickými rysy protějšku. Podrobněji je o tomto pojednáno v knize *Manželství jako trvalý stres* (Praha, Grada 2010).

Šelma:

Psychologické testy? No to snad, pánové, nemyslíte vážně!

Začala bych mým oblíbeným citátem amerického spisovatele polsko-židovského původu Isaaca Bashevise Singera: „Člověk, který toho zažil tolik co já, ví, že psychologie není věda, a nikdy nebude.“ Kdysi v začátcích kariéry jsem si plakát s tímto nápisem vylepila do své psychiatrické ambulance. Bohužel, moje tehdejší šéfka mi ho na popud oddíleňské psycholožky poručila sundat. Vysvětlovala mi, že nápis podkopává důvěru pacientů ve služby námi (psychiatry a psychology) poskytované, zejména pak důvěru ve validitu psychologických testů. Já jsem jí vysvětlovala, že plakát vyjadřuje můj respekt k pacientům a jejich vlastní schopnosti chápat a utvářet svůj život i bez pomoci „vědy“. A také moje přesvědčení, že věda, ať už v uvozovkách nebo bez nich, není všemocná a všespasitelná.

Vysvětlovala jsem jí to marně. Ona byla tehdy šéf, a proto byla tehdy i vítěz: plakát šel dolů. Dnes, po sedmnácti letech psychiatrické praxe a více než čtyřech desetiletích podivuhodného života, se mi Singerův citát líbí více než kdy předtím, a mám to štěstí, že můj spoluautor má příliš velký formát, než aby se jím cítil uražen nebo devalvován, a proto mi ho ve své knize zakazovat nebude.

Proč se tedy testy při hledání partnera nepoužívají? Nevím, nejsem psycholog. Mám dokonce pocit, že někteří z moderních tzv. „coachů“ je v rámci „coachování“ dělají. Mohu jenom říct, proč si na základě své životní zkušenosti myslím, že je to nesmyslné.

Psychologických testů je řada různých druhů a některé z nich jsou, jak pan kolega výše říká, výborným pomocným prostředkem pro diagnostikování patologických duševních stavů – nejen poruch osobnosti,